

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน กฎหมายกำหนดให้มีการจัดทำงบการเงินเพื่อให้ทราบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างน้อยปีละครั้ง¹ และงบการเงินดังกล่าวยังถูกกำหนดให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและแสดงความเห็น² เพื่อให้ข้อมูลในงบการเงินเป็นที่เชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินอย่างแท้จริง วิชาชีพสอบบัญชีจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อธุรกิจ

การปฏิบัติงานสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตามมรรยาทของผู้สอบบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพหรือหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมาย ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป³ ซึ่งกำหนดให้มีการวางแผนการปฏิบัติงานและใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้สามารถสรุปเป็นความเห็นต่องบการเงินในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งอันจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความมั่นใจว่าผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีย่อมทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบพบสิ่งที่ผิดปกติอย่างเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน และมีความเป็นอิสระในการรายงานสิ่งที่ตรวจสอบพบได้อย่างถูกต้อง เพียงพอและเหมาะสม⁴ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 220 เรื่องการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ได้กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีทั้งในระดับสำนักงานสอบบัญชีและในแต่ละงานสอบบัญชีของลูกค้า

¹คณะกรรมการธุรกิจการเงินและการลงทุน หอการค้าไทย, พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ประกาศกรมทะเบียนการค้า คำสั่งกรมทะเบียนการค้า มาตรฐานการบัญชี, (กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด, 2544), หน้า 7

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 8

³สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 เรื่อง วัตถุประสงค์และหลักการพื้นฐานของการสอบบัญชี, (กรุงเทพฯ : บริษัท พีเอ ลิฟวิ่ง จำกัด, 2544), หน้า 3-4

⁴สมพงษ์ พรอุบลัมภ์, "การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีในสหราชอาณาจักร", วารสารนักบัญชี, 2(ธ.ค. 2546 – มี.ค. 2547), หน้า 50

แต่ละรายไว้ เพื่อให้แน่ใจว่างานตรวจสอบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชี ที่รับรองทั่วไป ส่งผลให้บุคคลทั่วไปยอมรับและเชื่อถือในผลงานของผู้สอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เห็นชอบให้สอบบัญชีและลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็น ในการสอบบัญชีของนิติบุคคล ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้จัดทำแบบฟอร์มการประเมินการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชี (Self-Assessment Questionnaire) ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 220 เรื่อง การควบคุมคุณภาพ งานสอบบัญชีให้ผู้สอบบัญชีประเมินการควบคุมคุณภาพภายในสำนักงานสอบบัญชีของตน และการปฏิบัติงานสอบบัญชีของตนและผู้ช่วย เพื่อให้ผู้สอบบัญชีเห็นถึงข้อบกพร่องของระบบ การควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีของตนและปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป โดยแต่ละหัวข้อ ในแบบฟอร์มดังกล่าว มีคะแนนเต็มและระดับคะแนนที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ยอมรับได้ คิดเป็นร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มของแต่ละหัวข้อ สำหรับ ผู้สอบบัญชีที่มีได้รับความเห็นชอบให้สอบบัญชีและลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความเห็น ในการสอบบัญชีของนิติบุคคลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้น มิได้กำหนดให้ประเมินตาม แบบฟอร์มดังกล่าว

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีใน เขตภาคเหนือตอนบน ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 220 เรื่อง การควบคุมคุณภาพ งานสอบบัญชี เพื่อให้ทราบถึงวิธีการในการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีทั้ง ภายในสำนักงานสอบบัญชีและแต่ละงานสอบบัญชี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อเผยแพร่การควบคุมคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน

⁵สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. แบบฟอร์มการประเมินการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชี(Self-Assessment Questionnaire). [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.sec.or.th/th/infocenter/accountant /knowledge/qrcodechecklt.xls> (20 ธันวาคม 2547).

นิยามศัพท์

คุณภาพงานสอบบัญชี หมายถึง นโยบายและวิธีการปฏิบัติของสำนักงานสอบบัญชีเกี่ยวกับงานสอบบัญชีโดยทั่วไป และวิธีการเกี่ยวกับการมอบหมายงานให้กับผู้ช่วยในแต่ละงานสอบบัญชี

สำนักงานสอบบัญชี หมายถึง ผู้เป็นหุ้นส่วนของสำนักงานหรือเจ้าของคนเดียวที่ให้บริการด้านสอบบัญชี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อทราบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอบบัญชีรุ่นใหม่ใช้ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
4. เพื่อให้ธุรกิจต่าง ๆ ทราบถึงวิธีการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน